

Alþjóðavinnumálastofnunin ILO

Hlutverk, áhrif
tengsl við íslenska verkalýðshreyfingu

Hvað er hún

- ILO er eina príhliðastofnun Sameinuðu Þjóðanna
 - Launafólk og atvinnurekendur fara með helming atkvæða á móti ríkisstjórnunum
- Stofnuð 1919
 - Varð fyrsta sérstofnun SP 1946
 - Aðalstöðvar í Genf
 - 183 aðildarríki
- Ísland gerðist aðili 1945
- Fékk Friðarverðlaun Nobels 1969

Bakgrunnurinn

- Mannúð
 - Hin bágu kjör og slæmur aðbúnaður í byrjun 20. aldarinnar var orðið óásættanlegt
- Stjórnsmál
 - Ef ekki yrði bætt úr myndi það leiða til upplausnar og byltinga
 - Stofnun Sovétríkjanna 1917
- Efnahagsmál
 - Nauðsynlegt að samræma því ella gætu einstök ríki hagnast á því að taka ekki til í vinnumarkaðs- og félagsmálum sínum

Fíladelfíuuyfirlýsingin 1944

- Vinnan er ekki verslunarvara
- Málfrelsi og félagafrelsi er frumskilyrði áframhaldandi framfara
- Fátækt, hvar sem er, stofnar hagsæld um víða veröld í voða
- *Baráttu gegn skorti þarf að heyja með óbilandi þrótti innan sérhvers þjóðfélags og með stöðugri og samræmdri alþjóðaviðleitni. Þar sem fulltrúar verkamanna og vinnuveitenda eru jafnrétt háir fulltrúum ríkisstjórna og leggja lag sitt saman um að vinna að því með frjálsum umræðum og lýðræðislegum ákvörðunum að auka sameiginlega hagsæld*

Hvað gerir ILO

- Mótar alþjóðlega stefnu og áætlanir sem ætlað er að koma á framfæri og styrkja mannréttindi, aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum og fjölga atvinnutækifærum
- Mótar og samþykkir alþjóðlegar samþykktir sem liggja skulu til grundvallar löggjöf einstakra aðildarríkja
- Veitir tæknilega aðstoð og stendur fyrir þjálfun, menntun, rannsóknum og útgáfu til þess að hrinda þeim í framkvæmd og fylgjast með því að eftir þeim sé farið

ILO - Þingið

- Æðsta stofnun ILO.
 - Haldið árlega
- 2 ftr. ríkisstjórnar, 1 ftr. launaf. og 1 ftr. atv.rekenda - greiða sjálfstætt atkvæði.
- Ráðherra er formaður sendinefndar
- Þingið afgreiðir “Samþykktir” og “Tilmæli” um alþjóðleg grundvallarréttindi launafólks
- Fjallar um tiltekin málefni og ályktar
- Samþykkir fjárhagsáætlun stofnunarinnar.
- Kýs hluta framkvæmdastjórnarinnar (Governing Body)

ILO - Þingið

- Þingið starfar í því sem kallað er “Plenum”
- Aðaltími þess fer í skýrslur og ræðuhöld
- Stundum haldnir sérstakir fundir eins og t.d. um ástandið í Palestínu eða Myanmar
- Á síðustu dögum þingsins eru Samþykktir og Tilmæli endanlega afgreidd í atkvæðagreiðslum

Þingnefndir

- Aðalstarf þingsins fer fram í nefndum
- Fastanefndir fjalla t.d. um framkvæmd samþykktá (Committee of Application of Standards - CAS) og fjármál.
- Ný fastanefnd stofnuð 2008 með samþykkt þingsins um „*Félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu*“
 - Sérstakar skýrslur útbúnar eftir viðamikla gagnaöflun um eftirtalin svið:
 - atvinnusköpun
 - félagslegt öryggi
 - félagslegt- og þríhliðasamráð
 - grundvallarréttindi launafólks.
 - Eitt svið rætt á hverju þingi með það fyrir augum að taka stöðuna í heiminum og til þess að leiðbeina ILO um nauðsynlegt sé að breyta núgildandi samþykktum eða samþykkja nýjar
- Sérstakar nefndir eru síðan settar á stofn um drög að hverri samþykkt eða tilmælum sem fjallað er um

Framkvæmdastjórnin (Governing Body)

- Stýrir daglegri starfsemi.
- Hittist 3 á ári.
- Undirbýr þingið og gerir drög að tillögum og fjárhagsáætlun.
- Skipuð 56 meðlimum. 28 ftr. ríkisstjórnar, 14 ftr. launafólks og 14.ftr. atv.rekenda.
- 10 sæti ríkisstjórnanna eru föst sæti stærstu iðnríkjanna hinir 18 eru kjörnir á þinginu.
- Launafólk og atvinnurekendur kjósa sína ftr. sérstaklega.
- Kjörtímabil er 3 ár.
- Kýs framkvæmdastjóra stofnunarinnar til 5 ára í senn.

Eftirlit

- CFA – 9 manna nefnd GB.
 - Tekur við kærum v/ 87 og 98.
 - Rannsakar og gerir athugasemdir.
- COE – 20 manna sérfræðinganefnd.
 - Fer yfir allar skýrslur aðildarríkjanna
- CAS – þingnefnd sem ályktar um einstök mál
 - Byggt á skýrslum COE og CFA

ILO-skrifstofan

- Stýrt af framkvæmdastjóra.
- 2500 starfsmenn af meira 110 þjóðernum.
- Höfuðstöðvar í Genf og útibú á 77 stöðum víða um heim.
- 600 sérfræðingar eru að auki að störfum sem tæknilegir ráðgjafar á einstökum svæðum.
- Aðstaða fyrir starfsemi verkalýðshreyfingar og atvinnurekenda
 - ACTRAV
 - ACTEMP

Samþykktir ILO

- 189 samþykktir og 202 tilmæli (2013)
 - Samþykktir eru alþjóðasamningar sem öðlast skuldbindingargildi að alþjóðarétti við staðfestingu aðildarríkjanna
 - Tilmæli er óskuldbindandi og veita leiðsögn um hvernig best sé að haga málum
 - Samþykktir og tilmæli taka til mjög margra þátta sem snerta vinnumarkaðinn og málefni tengd honum

Grunvallarsamþykktir ILO

- Nr. 29 um nauðungarvinnu (1930)
- Nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess (1948)
- Nr. 98 um beitingu grundvallarreglna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega (1949)
- Nr. 100 um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf (1951)
- Nr. 105 um afnám nauðungarvinnu (1957)
- Nr. 111 um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs (1958)
- Nr. 138 um lágmarksaldur við vinnu (1973)
- Nr. 182 um bann við barnavinnu í sinni verstu mynd og tafarlausrar aðgerðir til að afnema hana (1999)

Yfirlýsing ILO um grundvallareglur og réttindi á vinnumarkaði

- Samþykkt 1998 af 175 aðildarríkjum sem skuldbinda sig til þess að virða sérstaklega eftirfarandi 4 meginreglur
 - Félagafrelsi
 - Afnám nauðungarvinnu
 - Afnám barnavinnu
 - Afnám allrar mismununar á vinnumarkaði
- Sérstök verkefni helguð hverjum og einum þætti sérstaklega

Viðfangsefni 21. aldarinnar

- Fjöldi atvinnulausra og þeirra sem hafa litla eða ófullnægjandi vinnu hefur hefur aldrei verið meiri
 - Helmingur alls launafólks í heiminum verður að lifa á minna en 2 bandaríkjadöllum á dag
- Um 2 milljónir deyja í vinnuslysum ár hvert
- Einn af hverjum fimm nýtur viðunandi félagsþjónustu
- 250 milljón börn eru á vinnumarkaði
- Fyrir flesta felur hnattvæðingin ekki í sér von um betri störf og afkomu eða bjartari framtíð fyrir uppvaxandi kynslóðir

Viðfangsefni 21. aldarinnar

- Mannsæmandi vinna í hnattvæddum heimi
- Fjögur meginmarkmið ILO
 - Störf fyrir alla
 - sem er eina leiðin út úr fátækt
 - Réttindi fyrir alla
 - því fátækt fólk þarfnast þess að eiga rödd og á kröfu um réttindi og virðingu
 - Vernd fyrir alla
 - því annað leiðir til útilokunar, sérstaklega hvað varðar fólk sem ekki getur unnið vegna elli, sjúkdóma eða fötlunar
 - Samráð
 - því fátækt fólk í heiminum veit og skilur nauðsyn þess að semja og eiga samráð til þess að leysa megi vandamál með friðsömum hætti

Ísland og ILO

- Ísland hefur átt aðild síðan 1945
- Hefur staðfest allar grundvallarsamþykktir og hrint þeim í framkvæmd
- Hefur staðfest í allt 20 samþykktir - Þar af 18 í gildi
- Tekur virkan þátt í þingstörfum ár hvert en hefur ekki lagt áherslu á að veita fé til sérstakra verkefna á vegum stofnunarinnar
- Höfum aldrei átt fulltrúa í stjórn
- Á nokkurra ára fresti eru haldnar sérstakar norrænar þríhliða ráðstefnur
- Saman njóta NL áhrifa innan ILO langt umfram stærð

Verkalýðshreyfingin og ILO

- Öll stjórn og rekstur ILO byggir á þríhliða samstarfi ITUC (Alþjóðasamtaka launafólks), alþjóðasamtaka atvinnurekenda og fulltrúa ríkisstjórnanna
- ITUC í gegnum ACTRAV (verkalýðskrifstofu ILO) samræmir verklag og áherslur á ILO þingum og kemur beint að framkvæmd verkefna m.a. tækniástoð og eftirliti
- Áhrif hreyfingarinnar innan ILO byggjast því á
 - Þátttöku í ITUC
 - Virkri þátttöku í nefndum og ráðum á ILO þingum og skipulagsstarfi ACTRAV
- Stærstu verkalýðssamtök hvers ríkis eru í forsvari fyrir verkalýðshreyfingu hvers lands
 - Hér á landi ASÍ sem ber ábyrgð á samráði við önnur heildarsamtök launafólks

Norrænt ILO -samstarf

- Norðurlöndin “eiga” 1 fulltrúa í GB.
 - Valinn á vettvangi ITUC og kjörinn á þinginu
- Hittumst 3-4 á ári.
 - Nokkrum vikum fyrir fund GB.
 - Undirbúum á þingið
 - Sameiginlegar tillögur
 - Skipuleggjum nefndarsetur.
 - Ákveðum hver talar fyrir hverju
- Gefum út skýrslu og förum yfir stöðuna hjá hverjum og einum.

Á þinginu

- Magnús M. Norðdahl verður fulltrúi launafólks og mun sitja nefnd um „Strategic objective of social dialog“
- Er til reiðu hvenær sem er – 00354 8982754 og magnus@asi.is
- Mun að venju taka einhvern þátt í störfum skólans
 - Vinnuhópar og samstarf í nefndum
 - Pallborð skólans
 - Sameiginlegur kvöldverður
- Venjulega býður ráðuneytið til samveru og stundum sendiherrann í Genf